

- # Stenalt: En af de bedste gårde i lenet! ("een med dj beste böndergaarde")
- Den bør ikke høre under de svenskes foged - heller ikke som pant
- SVENSKERHADET 1660??
- Tilhøret bør som tidligere være
- # Skt. Hans Kloster, indtil der foreligger en anden afgørelse fra kongen selv
- "Lænens gaffn och beste"
- # Stenalt tilhører Kronen og kan ikke tillades fjernet fra lenet, mener den skrivende
- "det" = at
- Underskrift af
- * Mikkelsen, M., St. Hans Kl.
- Dommen >
- Gården Stenalt og det tilhørende gadehus, som er pantsat til Laurids Pedersen i Nørup for 406 rdl, skal tilhøre ham
- "Vere föelgagtig" = tilhøre
- Vnderstaae att forbigaae, Joe Her imoed att Suare. Da formener Jeg paa Kong: Maytzs Min Allernaadigste Herris, saa vell och paa Min Velb: Hosbunds Vegne som Lænett er betroed at bemelte bundegaard som Laurids peders: Lenge Haffr Paa boed och endnu paaboer, och er een med dj beste böndergaarde her till Lænett, och Wmistelig iche Böer de Suenschis Foegidt bemelte Laurids Neelsön i Norup :/: som er Vnder ett fremmed Øffrighed :/: att Vere fylgagtig Till Nogen Brugelig pantt eller Herlighed, och Lænens stoere schade. Mens frembdelis som tillforne att høre och suare till St: Hans Closter, indtill saa lenge frembleggis fuldkomment, Kongl: Mayts Vtrygte tilladelse, och Naadigste bevilling der paa Och tiden tillsteder Min Gunstig Herre, som Lænett er betroed, der udj att Ramme Lænens gaffn och beste, efftersom samme gaard och grund Kong: May: och Cronnen Allene tillhører, och uden Hans Naadigste tilladelse fra Lænett och Lenns Mandens Videnschab iche kand tillstedis att komme. Begierendis det mitt Suar for Retten paa Oedense Herridsting, maa Lesis, paaschriffuis och om Nogett giffuis beschreffuidt, indförris och gien partt paa Hans May: och Lens Mandens Vegne mig meddelis, Actum St: Hans Closter den 7 May Anno 1660. Morten Michelsön Som samme schrifftelig indleg formelte, nu er Lest och paaschreffuen; Tha effter Tilltale, giensuar, och forberørte Leylighed, saa och effterdj forschp: Bundegaard Steenolt Som Laurids Pedersön och gade huus i Norup, Hans Jörgensön dj paa boer, Aff F(ø)r: bemelt Kriegs Commissario Velb: Otto Paawits paa Hans May: Naadigste behag till Laurids Neelsön i Norup for 406 RDr: (SLETTET: for mig) bevisis pantsatt att verre, Viste dommeren ey rettere att kiende end foreschp: gaard och gade huus, att dj Joe böer att Vere for^{ne} Laurids Nelsön föelgagtig effter pantebrefs Lydelse, imeden dett Ved magt staar.

Tirsdagen dend 15 Marty:

- Anders Hansen i Korsebjerg Dommer:
Niels Jensen mand i Verninge
beseiglingß M:
Otte Hiemmelsmend
Jep Andersen i Eigbye, Niels Hansen,
Raßmus Clemmensen ibm:, Hans
Jørgensen i Bißkorup, Madtz Knudtzen
i williðstofft och Hans Nielsen ibm.,
Raßmus bertelsen i Soellewad och
Raßmus Andersen i bregnemose;
- Tingmænd (8):
* Andersen, Jep, af Ejby
* Hansen, Niels, af Ejby
* Clemendsen, Rasmus, af Ejby
* Jørgensen, Hans, Biskorup
* Knudsen, Mads, Villestofte
* Nielsen, Hans, Villestofte
* Bertelsen, Rasmus, Solevad
* Andersen, Rasm., Bregnemose
- .KLOSTERFÆSTERES FÆLLES GÆLD** Tingsteffner for Raßmus Jbßen i
.ØKSNE LEVERET DE SVENSKE Bregnemose Nemblig Mortten Nielsen i
* Bregnemose: Ibsen, Rasmus, Holt, Niels Mortens ibm: For Retten
bruger tingstævnerne wed æd med opragte fingre aff
* Holt: Nielsen, Morten, & hiembled at de med otte dages Warsel
* Holt: Mortensen, Niels, hafde hid (kallet) til i dag alle Stj
ved tingkald af alle Hanß Closters tienner udj Ottense
* Skt. Hans-fæstere i Od. Hrd herrit Jmod doms bemel(ding) Raßmus
Jbßen den(nem) tiltalte och beschylte
Fæsterne skal hver bidrage for it p(a)r Øxen hand forleden
til betaling af Sommer til den Swensche
/ ØKSNE LEVERET SVENSKERNE proviantmesterer forschaffed, och for
gennem 12 Daller leffuerit. Til Huilche Øxen
□ DEN SVENSKE PROVIANTMESTER for^{ne}: Stj Hanß Closters tienere udj
Ottense herrit kunde til komme (aff)
□ Pris: et par øksne: 12 dr huer heel gaard 2 mk och aff huer
halff gaard 1 mk: Huor paa bem^{te}
Bidragene er gradueret Rasmus Jbsen Satte wdj Rette och waar
efter Domb begierendiß offr saa mange som
□ helgårde og halvgårde Derriß quota til for^{ne} Øxens betalling
iche haffde Clarerit, da er 1, 2
□ Påråbelse tre gange (och) 3die gang bleffuen paraabt
viser sig forgæves (om) nogen aff for^{ne}: Jndkallede her
til hafde at Suare eller och wilde
Rette for den(nem), Huortil at Suare
er ingen Mötte, Wiste Dommeren iche
Rettere her paa af Kiende Jnd for^{ne}:
St: Hanß Closters tienner i Ottense
Herrit io inden Fembten Dage bör at
betalle enhuer sin quota aff for^{ne}:
□ Trussel om nam & vurdering Øxens betalling saa mange som der med
Resterer, med billig derpaa anvende
bekost:, eller och der for at lide
namb och Wurdering i Deriß boe och
goedtz, huor det findis effter
recessen,
- .AT KØRE FATTIGE af BY** Tingsteffner for Madtz Bang i
.EJENDOMSRETEN til GØDNING Borrebye Mötte Nemblig Niels Madtzen
* Bang, Mads, af Borreby Ml., och Hanß andersen i Borrebye,
bruger tingstævnerne hiembled i Dag otte dage at haffue
* Madsen, Niels, Borreby, & kaldet Larß Nielsen i Borrebye och
* Andersen, Hans, Borreby, Peder Bertelsen sammestedt hid til i
- Dommen >
Pengene skal betales

- ved tingkald af
 * Jørgensen, Simon, Borreby, og
 * Poulsen, Niels, af Damsbo
- Disse to skal vidne om gamle traditioner i to sager
- GAMLE FOLKS ERINDRING BRUGT SOM BEVIS
- Simon har boet 36 år i den gård, der nu bebos af
 * Bertelsen, Peder, Borreby
- Og førte
 * Møller, Hans, i Borreby Ml.
- nogen tid FATTIGE/KRØBLINGE fra BYEN af PLIGT ELLER af SIN EGEN GODE VILJE?
- [Hans var Mads' formand i møllen]
- "aegh" = kørte
- Svar: Det gjorde Hans ikke, undtagen når Simon og hans
 □ NABO VAR TIL HOVE med deres / heste og vogn
- Da gjorde han det "aff sin goede Willie"
- Næste spørgsmål drejer sig om
 / GØDNINGEN PÅ MØLLENS BRO (vej?),
 # SKIDNE BRO
- Brugte Hans Møller gødningen uden indsigelse?
- Svar: Vidnet har aldrig befattet sig med det
- Lignende spørgsmål stilles til Niels Poulsen:
 Om
 □ KØRSEL af STAKLER & FATTIGE fra Borreby til Damsbo
- "Aeg", "Aæg" = kørte
- Dag imod widnisbyrd och Domb, Dißligeste samme tid at haffue kaldet Simon Jörgensen i Borrebye och Niels poulsen i Dambßboe, och hid til i Dag, paa Windisbiurd och huiß hand for Retten Dem hafde at til spørge, huilche Tingstefner wed æd med opragte fingre bekreffted, Da tilspurde Madtz Bang for^{ne}: Simen Jørgens: for Retten at Jmedens hand 36 Aar haffr boed i den gaard i Borrebye som Peder Bertelsen iboer, Omb Hans Möller Som da boede udj Borrebye Mölle, for^{ne} Madtz Bangß Formand, nogen tid enten förde eller lod före Wed (s)in Wogen eller bud, Fattige Folch eller Kryblinger enten til en Side eller en Anden fra borrebye Wden naar hanß egen goede Willie til sagde Och Hans Naboer med heste och wogen iche waar tilstede, Huortil Simen Jörgensen Suaret och wed æd med opragte fingre bekreffted at ald den Stund udj 36 aar hand boede udj Borrebye, da aegh eller förte Hans Möller, for^{ne} Madtz Bangß formand, aldrig nogen Fattige Folch eller Kröblinger fra Borrebye och (ingen?) (heller) (heen?) med mindre (..) Simon Jörgens och hanß N(a?)boe waar til hoffue och udj forfald med Deris heste och Wogen, hand da wd aff sin goede Willie saadant forrethed, ydermere til Spurde for^{ne}: Madtz Bang bem: Simen Jörgensön Omb hand udj for^{ne}: 36 Aar nogen tid befattede sig med dend giöning som falt paa enderne wden for möllen Paa diß Skiedne Bro Menß om Hans Möller, for^{ne}: Madtz Bangß Formand, (iche) (nød) och brugte dend wden nogen forhindring i nogen maader, huilchet Simen Jörgensen for Retten tilstoed Aldrig sig noget der med at haffue befatted Noch tilspurde for^{ne}: Madtz Bang her for Retten Niels poulsen i Dambßboe wdj 35 Aar immens hand haffuer boed i Dambßboe Omb hanß formand Hans Möller i Borebye mölle nogen tid lod age eller före nogen Stachel eller Fattige Folch fra Borrebye och til han(nem) udj Dambßboe, Huor til for^{ne}: Niels poulsen for Retten tilstoed at hand iche wiste Omb Hans Möllers wogen nogen tid Aæg eller förde nogen Stachel eller Fattige Folch fra

- Svar: Vidnet ved det ikke
- Et vidne optræder uden kald og varsel og af fri vilje: * Nielsen, Ch., Dømmestrup
- Vidnet tjente to år i # Borreby Mølle, og da kørte hans husbond aldrig
- FATTIGE FOLK fra BORREBY til ANDRE BYER, men lod dem følge hen til naboen Simon
- Og med hensyn til / gødningen på Skidenbro ved møllen: Kun Hans Møller havde ret til den
- Nyt vidne uden kald: * Pedersen, Hans, af Fangel
- Også dette vidne har tjent Hans Møller - som aldrig kørte fattigfolk fra Borreby, husker han
- Gødningen på Skidenbro brugte mølleren selv
- Efter vidneførslen når Mads Bang frem til sit ærinde: Han ønsker at være
- FRI FOR AT KØRE FATTIGE, og hvad angår gødningen, vil han bruge den uhindret for sig selv
- Herimod fremfører * Nielsen, Hans, af Borreby, at Mads jo
- HAR AGER OG ENG i MARKEN ligesom han selv og så også bør
- TAGE DEL i BYENS PLIGTER på samme vilkår - fx at age
- "Stachel och Fattig Folch" fra Borreby og hvorhen det nu kan være
- Sagen opsættes
- Borrebye och til Dambßboe, huor paa hand bad sig saa sant Gud til hielpe, Christopher Nielsen i Dømmestrup goedwilligen frembstoed Och wed æd want at udj toe Aar hand tiente Hanß Möller udj Borrebye mølle, da Aæg hans Möller eller lod age aldrig nogen Fattige Folch fra Borrebye och til nogen Andre byer, Menß Alleeniste lod denn(em) følge til Hanß Naboe Simon Jörgensen, ydermere want Christopher Nielsen at Jmidler Och udj de toe Aar hand tiente S: Hanß Möller for, Daa (nød) hand Ald huiß Giöning som falt paa Skidne broen, Och ingen Anden sig dermed befatted Hanß pedersen, werrindis i Fangel och goed willigen fremb komb och wandt Jlige Suoren Æd at udj fire Aar han tiente S: Hanß Möller udj Borrebye Mølle Aæg hand aldrig eller lod Age nogen Fattig Folch fra Borrebye och til nogen Anden byer, Jmidler tid Nöd Hanß Möller ald huiß Giöning som falt paa Skidne Broe, W-(negt?) i alle maader, Madtz Bang effter slig lejlighed Satte udj Rette Omb hand Jche for saadan Egter at före Fattige Folch bort bör at werre forschaanit, och at han(nem) saauel som hanß formand bör at følge huiß Giöning som falder paa Skidne Broe, som widne biurdene Omb wundet haffuer, Huor paa Hand waar Dom begierendis, Her Jmod at Suare Mötte udj rette Hans Nielsen i Borrebye och formentte at effterdj for^{ne}: Madtz Bang saauel haffde Ager och Engh udj marchen som hand, Hand da burde Tillige med han(nem) at age Stachel och Fattig Folch fra borrebye och huor hennd det kunde falde sigh. och begierte at Sagen til i dag Otte Dage maatte optages, Huor paa Madtz Bang som tilforne waee Domb begierendiß och til spurde for^{ne} Laurß Nielsen omb hand Agted Nogen widere i Dend sag at före, hand da den(nem) nu for Retten wilde fra(..) (giffue) effter lougen, Huorimod hand S(warede) ingen windisbiurd nu uiste at naffngiffue Menß Alleene Sagen til i Dag Otte dage begierdiß at maatte optagis, Da er sagen Optagen i otte dage,

Tirsdagen den 22 May.

- Tingmænd (8):
 * Nielsen, Peder, af Ejby
 * Knudsen, Erik, af Ejby
 * Jørgensen, Rasmus, af Ejby
 * Hansen, Knud, af Ejby
 * Laursen, Mads, af Korup
 * Pedersen, Lauritz, Stenalt
 * Laursen, Mads, Villestofte
 * Hansen, Rasmus, Tommerup
- Anders Hansen i Korseberg herridtz foged
 Niels Mand i werninge beseiglingsmand
 Otte Hiemmelßmend
 Peder Nielsen i Eigbye, Erich
 Knudtzen, Rasmus Jørgensen och Knud
 Hansen ibm:, Madtz Laurs i Koerup,
 Lauridtz pedersen i steenolt, madtz
 Laursen i willistofft och Raßmus
 hansen i Tommerup
- .Afkald til Hunderupmand**
.Arvingers bopæl
- Håndsrækning:
 * Hansen, Hans, af Hunderup, til
 * Nielsen, Jørgen, Vollerslev
- Hans Hansen i hunnerup fremb komb och
 Tog Jörgen Nielsen i wollerßleff i
 haand for ald huiß Arffue for^{ne}: hanß
 hansen och hanß med arffuinger
 arffueligen kunde tilfalde effter
 Simon pedersen som boede och döede
 wdj wollerßleff, derhoeß i rette
 lagde En Olluff Olluffßen Foged paa
 holluffgaard hanß schrifftlig
 begiering anlangende for^{ne}: aff
 kalding Liudende ord fra ord som
 fölger, Kiendis Jeg wnderschp^{ne} och
 her med witterlig giör det Jeg Anno
 1658. den 6 Jully haffuer werrit
 offuerwerendiß paa schiffte effter S:
 Simon pedersen som boede och döde i
 Wollerßleff: Och Daa der boen
 Registerit, wurderit, schifft och
 deelt waar, Er hans (han)sen i
 hunderup ombedet aff hans med
 arffuinger Nemblig Niels hansen i
 hialleßleff, paa anders pedersen i
 hialleßleff hans börens Weigne,
 Raßmus Knudtzen i Lön-desöe paa sin S:
 moder Maren Raßmuß daatter och paa
 hans moders Söster Maren Hansis wegne
 i hialleßleff, at hand paa Samptlig
 deris veigne Med forderligste wilde
 giffue Zidtzell Jens daatter eller
 hindis Formönder, en Rigtig och w-
 igienn kallende aff kald, Huor paa de
 och gaff han(nem) fuld magt eller
 schiffte breffß Jndhold och
 forbemelte Hans hansen derpaa Straxen
 gaff mig och Zidtzell Jenß daatter sin
 haand, at dette saaledis er bekiender
 Jeg med egen haand, formoder och
 wenligen ombbeder Herridtz fogden
 Jche wille giöre nogen ophold her udj
 Men effter begieringh och Rigtige
 foergaaende aff kald wdstede
 Holluffgaard den 18 May 1660. Olluff
 Oluffßen Egen haand, som samme
- Afkaldet gælder
 □ arv efter
 * Pedersen, Simon, Vollerslev
- Begæring om afkaldet
 fremsættes af
 # Hollufgårds foged,
 * Olufsen, Oluf
- / Ordret tekst: begæring
- Om skifte efter afdøde,
 ved hvilket boet blev
 "Registerit, wurderit,
 schifft och deelt"
- Arvingerne:
 * Hansen, Niels, af Hjallese,
 for børn af
 * Pedersen, sl. A., Hjallese,
 og
 * Knudsen, Rasmus, Lyndelse,
 for sin mor,
 * Rasmusdatter, Maren, og
 dennes søster,
 * Hjallese: Hans', Maren
- Ønske om hurtigt afkald
 til
 * Jensdatter, Zidzel

/ Afkald udstedes

begieringh Sedel formelder, for Retten Lest och paaschreffuen, Huor effter en Rigtig affkalding wdsted, effter Ret aff kalding stiill,

.STAKKELSÆGTER og GØDNING

Fortsættelse af den tidligere sag fra

- * Bang, Mads, Borreby mølle i tvisten mellem ham og
  - * Nielsen, Laurids, og
  - * Terkelsen, Per, om
  - STAKKELSÆGTER og om
- / GØDNING PÅ SKIDNE BRO

Madtz Bang i Borrebye mølle for Retten fremb komb Och effter forige i rettesættelse, som i dag otte dage wed louglig Kald och warsel bleff prossiderid waar Domb begierendis Jmellem han(nem) och Laurß Nielßen och per Teerkelsen, anlangende Stachelß egter och huiß giöningh falder paa Skiedne Broe, Jörgen Josepsen foged

(Fortsættelse i bind 2)